Պարսկաստանի Էջիրեար

ՄԻԻՆԱՏԻ

ՕՐԱԹԵՐԸ ԲՕԼԻՊԻԳՐՈՒԹԵՆ ՎԷ ՄԷՎԱՏՏԸ ՍԱՌԻՐԷ

ՍԷՊԻՋԻՆԱԻ ՍԷՆԷ ١٢٩٠ ՋԻԼՔԱՏԷ ١٢ — 1873 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ 21 ՇԱԲԱԹ — ԱԼԱՖՐԱՆԿ 1874 ՅՈՒՆՎԱՐ 2 — ՆԻՄԷՐՈ 2405

Մոնպուսիէի՝ Էֆֆանտիր սէնէտէ 300 Նիւսխէ վէ-բիլիզ, ամէնվի գէյմէ-Թի Խոթ մոնդոլ Իչին 350 ԱԸ վէ միք մուգազ 125 ԱԸ վէ Թուշ մուլ Իչին բոսթո բոբաստ Իչինէ ալարաք, ամէնվի գէյմէ-Թի տոպ ազէ 250 վէ միք մուգազ սոթի 125 ԱԸ։

Վէ ազէրը Նիւսխէսի 80 բարան սոթքէր։

Նլոնոթքն ազէրը սոթքը Իչին պիրինճի ուէֆա 5 Իքինճի ուէֆա 3, վէ Իչինճիսի վէ սոյիր ուէֆաստ Իչին ԱԷր ալ Խոնդուբաստան գօնուլմուշտուր Իլանքն սոթքրը Նէրսուր։

Մէքթուպ վէ սոյիրէ Գալաթասա Ֆէնէրբահչէսինէ բազարջնան վարան Գ. Ալ Էրսի խոնջնան Կարապետ Գ. Գոնոսեան իսմինէ կէօնդէրիլմէնէ է։

HUILE DE HOGG

ՀՕԿԿՈՒՆ ԱՍԼԻ ՄՕՐԻՆԱ ՊԱՅԼԸՂԸՆԸՆ ԵԱՂԸ

Մէգքիւր եաղ գօլայճա հազմ օլունուպ, կէօյիւս խասթալըգլարընա, նէգլէկէ սըրաճաեա, թէմրէյիեէ, գաաընլարա մախսուս օլան խասթալըգլարա, վէճաեա, չօճուգլարըն զաիֆլիյինէ, քէմիք աղրըլարընա, քեաֆֆէի ուէրի խասթալըգլարընա ումումի զաաֆէթէ, վէ զայրիհիմէ գարշը, չարուգ թէէսիրինի կէօսթէրիպ խիւէշ տիրիր վէ գուլլանանը շիմանլաթարրը։

Մէգքիւր եաղ եալընըզ իւչ քէօշէ շիշէէրլէ սաթըլըր. Ֆագաթ գալպընան սագընմալը, խուսուսիյլէ Շարգտա, զիրա պաղը քիմսէյէր իւչ քէօշէ շիշէէր բէյտա իտիպ, անլէրին իւզէրինէ, Նէրթիւն վէ գումբանեա, վէ սայիր շէյլէր եաղարմազտա օլտուգլարընան, զիեաաէսիյլէ տիգգաթ օլունմալը, վէ ՀՕԿԿ իսմի, կէրէք շիշէնին, վէ կէրէք մարգասընըն վէ կէրէք ալիշարքի անվըլօքսուն իւզէրինտէ եաղըմըշ օլան շիշէէրտէն ալընմալը տըր։

Մէգքիւր եաղ, Բարիստէ, Ռիւ Քասթիկլիոն նամ սօգագտա 2 Նիւմէրօլու էճզախանէտէ, անրն պիրինճի սահիպի վէ եաբը ճրսը օլան Մ. Հօկկուն եանընտա, վէ Իսթանպօլտա Տէլլա-Սուսանընն էճզախանէսինտէ զուլունուր։

Մաքր քէօյիւնտէ Սաքըզ աղաճը նամ մահէլլէտէ վագը պիր պապ քազինօ օտալէրի իլէ պէրապէր իճարա վիրիլէճէկինտէն, Թալէպի զուհուրինտէ Պէօյիւք Եէնի խանտա 28 Նիւմէրօլու օտաեա միւրաճաաթ իլլէմէլէրի։

ԷՎԱԼԻՆԱ ԲՕՄԱՏԱՍԸ

Մէգքիւր բօմատա սաչլարընը տէօքիւլմէսինի մէն իթթիֆաքէն պազգա, սաչլարա պիր կիւզէլլիք վէրիր օլուպ, խասթալըգ վէ եախսա իխթիեարլըգ սէպէպինտէն սաչլարընը զայպ իթմիշ օլանլար իչին, շիմտիյէ գատար իճատ իտիլմիշ օլան իլանճլարընն պաչլըճասը տըր։

Էվալինա բօմատասը աղ վագըթ զարֆընտա սաչլարընն տէօքիւլմէսինի մէն իտիպ, քէօքլէրինի գուվվէթլէնմիրիր վէ սաչլարա քէնտի էվվէլքի ըէնկլէրինի քէսպ իթտիրիր։ Աղ վագըթ զարֆընտա սաչլարընն ուզանմասը իչին մէգքիւր բօմատա իլէ, սագալ վէ սաչ իչին մախսուս օլան բօմատա իսթիմալ օլունմալը տըր։ Մէգքիւր իլանճլարը պիր էքի հաֆթա իսթիմալ էյլէմիշ օլան 17 չաղընտա տէլիգանլըլար, ուզուն վէ իրէք կիպի սագալլարա մալիք օլմուշլար տըր։

Մէգքիւր Էվալինա բօմատասը, Գալաթատա Նիւքէրէք գալտրրը նամ Մ. Վէյիչ վէ գումբանեասընն 68 Նիւմէրօլու էճզախանէսինտէ սաթըլըր։

ՍԱՐԱՖ ՎԷ ՄԻՒՃԷՎՀԷՐԱԹ ՄԱՂԱԶԱՍԸ

Ժ. Տ. ՃԱՆՆԷԹՕ ՎԷ ԳՈՒՄԲԱՆԵԱՍԸ

Ղալաթատա Մէ-Ռէ-Էքս-Էրրի խանը Ն. 16

Մէգքիւր մաղազատա, Օսմանլը վէ Բուսիա վէ Ավսթրեա, վէ Ֆրանսա վէ Իթալեա վէ Վալաքիա վէ Սաքսոնեա վէ պաչլըճա Բուվէյլի տէմիր եօլ թահվիլաթը, վէ զուրասը կէլէճէք ալաֆրանկա յունվար 1 տէ քէշիտէ օլունճաղ օլան Պուքրէշ շէհրի իսթիգրազը սէնէտաթը վէ էն պիյիւք իգրամիէսի 78,000 ֆրանգտան իպարէթ օլան մէգքիւր թահվիլաթըն բրօմէսլէրի վէ գուրասը 1873 դեկտ. 18 տէ պաչլաերպ, 1874 մայիս 2 տէ խիթամ պուլճաղ օլան Սաքսոնեանըն ղայէթ մէնֆաաթը իսթիդրազ քեաղըտլարը սաթըլըր կէշէր Ֆիեաթլա։ Մէգքիւր մաղազատա, հէր ճինս քեաղըտլարընն գուբօնլարը վէ բիեանգօտա գաղանան նիւմէրօլարընն պէտէլի թէտիյէ վէ Բարիս Լօնտրա, Օտէսա վէ Վիէննա շէհիրլէրի իլէ պորսաճա իշ օլունուր։ Թաֆսիլի մալիւմաթ այմագ իսթէէնլէրին, սահիպի իմզանընն Գալաթատա Գումիսիոն խանը իթթիսալինտէ վագը 16 Նիւմէրօլու մաղազասընա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

Բարիսին էն միւթէպէր Ֆապրիգալարընտան պու տէֆա ալթուն պըրօշ վէ մէտալեօն վէ սաաթ վէ սաաթ գօրսօնու վէ եըլ պարը հէտիեէսի իչին պու կիպի շէյլեր կէլթիրիմիշ օլուպ, մաղազամըզտա էհվէն Ֆիեաթլա սաթըլմագտա տըր։

Ժ. Տ. ՃԱՆՆԷԹՕ

ԴԸՄԻՐՃԼՈՒՆԱ ՇՈՒՐՈՒՊՈՒ

Սահիպ իմզա իլան իտէր քի, մէստանէթիմտէ զուհուր իտէն Թաշ իլլէթինտէն բէք զիեատէ միւզթէրաշ օլմուշ, վէ հիչ պիր հէքիմ պու իլլէթի միւտիհշէեէ պիր չարէ պուլամաաբրդը հալտէ, քէնտի քէնտիմէ մէէյուս պիր հալտէ իճրա իյլէտիկիմ թէտգիգաթըն սէմէրէսի օլարագ պուլէատէ մուհարրեր շուրուպը պուլտուս, վէ համտ օլսուն օ սայէտէ թախլիսի կիրիպան իյլէտիմ, վէ շիմտիյէ տէկին թէատվի իթտիկիմ զաթլարա քէսպի սրհհէթ իթտիրտիկիմէ սայիր եէտիմտէ չէնտգըթա չէհատէթնամէ վար, իմտի քէնտի նէֆսիմտէ վուգու պուլան թէճրիպէմ իւզէրինէ իլան իտէրիմ քի, պու իլլէթէ տիւչար օլանլարըն, իչ պու շուրուպ վասթասըյլա բէք ազ պիր միւտտէթ զարֆընտա, իլլէթի մէգքիւրէատէն պիսպիւթիւն գուրթուլաճագլարը իչին Գալեօնճու գուլլուգտա ինկիլիզ գանչէլէրեասը տարգասընը Զ. Դմագ սօղաղընտա 4 Նիւմէրօլու խանէեէ միւրաճաաթ իյլէմէլէրի։

Լուի Դըսիքլունա

ՆՈՒԷՐ ԿԱՂԱՆԴԻ

ԲԱՐԵԿԱՄ ՄԱՆԿԱՆՑ

Մանր Ուսմունք Բնագիտութեան

ՕՐ. Ե. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ

«Մանկանց բարեկամը» յառաջիկայ կաղանդին հետևեալ նիւթոց վրայ աղոյց խումբին խիստ օգտակար հրահանգիչ, հետաքրքրական, մաուրական և բարոյական դասեր պիտի խօսի, որոնց մասնակցիլ ուզողը պէտք է 2 ղրշ. վճարելով, նոյն «բարեկամը» իր տունը հիւրընկալէ։ Ահաւասիկ դասերուն նիւթը.—երկիր, արև, լուսին, խաւարումն արեգական և լուսնի, գիշեր և ցորեկ, չորս եղանակ, ջերմութեան և լուսոյ օգուտներն, գոյներն, ծիածան, անձրև, ձիւն, կարկուտ, օդ, ամպ, հով, մոլորակք, աստղերն, գիսաւորք, ձգողութիւն, Նէվտոնի գիւտը, առուէ շինուած հուչակաւոր պալատը, քաշողական զօրութիւն մասանց. մարմինք և յատկութիւն նոցա, բնագիտութեան օգուտը, քաղցրութիւնը և վերնպատակն։

Դպրոցաց համար հարիւրին 20 ղրշ. գեղջ կ'ելլայ։

Պունանն մուգատաէմիզհէրը իֆլաս իթմիշ օլան Արթին Մերվէրեան Քալֆանընն Գուզկունճուքտէ միւթէսարրըֆ օլուպ, տէյունինէ մուգապիլ էզհաղը մաթլուպէ թէրք իթմիշ օլտուղի պիր պապ քէօշկիւ հավի ղարէզ թէրքի թարիգ ազուզ պին տէօրթ եիւզ գուսուր զիրա պահչէ խարիթէսի մուճիպինճէ ալէնէն միւզայիտէսինին իճրասի իլէ, բարչա բարչա թալէպլէրինէ ֆիրուխթ օլունճաղընան թալէպ օլանլէրին վէ էզհապը մաթլուպաէն պուլունանլէրին չէհրի քեանունի էվվէլ բումինին եիկիրմի իւչիւնճիւ բազար կիւնիւ սաաթ եէտիտէ մէգքիւր քէօշկէ ազիմէթ իյլէմէլէրի իլան գելընը։

14 քեանունի էվվէլ 1289

Ազհապը մաթլուպուն վէքիլլէրի վէ ալանճագլարը

Իմզա Հասան Թահսին — Իմզա Քահրէման

Իմզա, Մելքօն

Պիթ բազարընտա միւթէմէքին հաղբրճ էնանֆընան թօտորի հաճի Տիմիթրի իզհարը իֆլաս իթմիշ վէ թէսվիյէի խուսուսաթը իֆլասիյէսինէ իքինճի մահքէմէի թրճարէթտէն ժիւժ գումիսէր վէ ասհապը մաթլուպաան Քընաճեան Ղազար իլէ մահքէմէի մէգպուրուն ազա միւլազիմի Ստավրաքի էֆէնտի մուվագաթէն սինտիք թալերին գելընմէջ օլտուղունաան մէրգում թոտորիտէն ալանճագլը օլանլարըն գանուններմէյի թիճարէթին եիւզ եէթմիշինճի մատաէսի ահքեամընա թէվֆիգան մուվագաթ սինտիքլէրին էսալէթէ թահվիլի վէ եախսա եէնիտէն իսթիխամի իճազ իտէն վէքիլլէրին թայերինի հագգընտա իսթիշարէ օլունմագ իւզրէ մահը հալին օնալթըսընա վէ սէքսէն տօգուզ սէնէսի քեանունը էվվէլինին եիրմի տէօրտունէ թէսատիֆ իտէն բազար իրթէսի կիւնիւ սաաթ ալթը ըռատէլէրինաէ թիճարէթխանէտէ քեային ժիւժ գումիսէրլէրէ մախսուս օլան օտալէ կէլմէլէրի իլան օլունուր։

ՍՕՆ ՀԱՎԱՏԻՍԼԷՐ

ՐՈՒՍԻԱ

ՍԷՆ–ԲԷԹԷՐՍԲՈՒՐԳ, 31 դեկ.

ԺԷՆԷՐԱԼ ԻՆԵԱԹԻԷՖԻՆ, ԼՕՆԴՐԱ ռէֆիրի նասպ օլունուպ, եէրինէ Մ. Նովիգօֆքն Տէրիսաատէթ սէֆարէթինէ թայեին օլունաճաղը, պաղը տիբլոմաթ սայիրէլերինատէ սէօյլէնմէքտէ տիր։

ԻՆԿԻԼԹԷՐԱ

ԼՕՆԴՐԱ, 30 դեկտ.

Ագաբ Նիքեահը իչին, տիւք տ'էտիմպուրկ, Բէթերսպուրկա զիմէթ իթմիշ տիր։

ԱՎՍԹՐԻԱ–ՄՈՒՆԱՐ

ՎԻԷՆՆԱ 31 դեկտ.

Տէրիսաատէթատէ Ավսթրիա Մաճարստէֆիրի գՕՆԹ տը Լիւսօլֆ ճէնտպլէրինէ, Տէմիր Թաճ Նըշանընքն պիրինճի ըիւթպէսինատէն պիր գըթասը իթա օլունմուշ տուր։

ՖՐԱՆՍԱ

Բարիս, 31 դեկտ.

Գու կիւնքի կիւն օրտուտա մուվագգաթ սուրէթատէ գապուլ օլունմուշ օլան Օրլեան բըրէնսլէրինին գաթիէն գապուլ օլունմալարը զըմնընտա, հարպիեէ նազարը թարաֆընտան, միլլէթ մէճլիսինէ պիր գըթա լայիհա թագտիմ օլունտու։

Հիւքիւմէթին անգարիպ պիր պուչուգ միլեարտան իպարէթ եէնի պիր իսթիգրազ ագա իտէճէյի թէվթուրու իւզէրինէ, մուամէլաթը սարֆիեէճէ թէրէճատիւտ հասըլ օլուպ, պօրտա պու կիւն տուրկուն իտի։

Բէչթա չէհրինատէ օլան Ֆըրանսա գՕՆսօլՕսու լաղվ օլունմուշ տուր։

Շեհիր էմինէրինին սուրէթի ինթիխապընա տայիր օլան նիզամնամէ հագգընտա հիւքիւմէթէ գարշը կէլմէք իչին, սօլ թարաֆ ազասը, Մ. Թիէրին խանէսինատէ պիրլէշմիշէր տիր։

ԻՍԲԱՆԵԱ

Մատրիտ, 30 դեկտ.

Մ. Դասթէլը, պու տէֆա նէշր էյլէտիլի իլանանամէսինատէ, տիքթաթՕրլուղուն աէվամընա լիզում կէօրիւնտիւկինի պիլտիրմիշ տիր։

Մէմալիք, ճանճանագ պիր հալատ տիր։

ԳԱԼԱԹԱ ԲԻԱԶԱՍԸ

Էսկ. Ուժ 20 Դեկտեմ. տախտ գար.		–
» 21 » . սապահ աչըլը		53 21
Էն եիւքսէք		53 36
Էն աշաղը		53-19
» » սաաթ 6 1/2		53 34
Խթիգրազ 1863	327	գուբօն քէսիք
» 1865	»	» 329
» 1869		292 1/2
» 1872	Ա.	Բ
Գրէսի ժէնէրալ		10 24
Սօսիէթէ ժէնէրալ ագսիօնլարը		8-21
Սօսիէթէ Օթոման		4 30
Սատամոլ պանգասը ագսիօնլարը		5-14
Գանգ տը Գոմէրսիալ		
» Գալաթաճի		
» Վէրիսի		225
» Սօսիէթէ Օսթրո Թիւրք		
Շըմէնտըֆէր սէհիմլէրի էսկի		113
» » եէնի		56 1/2
Թրամվայ հիսսէլերի		872 1/2
Գրէսի Հէլէնիկ	1 ֆրանգ	ըսքօնթօ
Լօրիում մատէնի ագսիօնլարը	3	ըսգօնթօ
Գուբօն ագօնթօսու		բարա
Ագհէ ֆուրգէ		13-15
Ըէբօր		
Հէվալէսիգ		

ԳԱՄԳԻՕ ՖԻՆԱՆԹԸ

Ինկիլիզ լիրասը 111 1/4 իւչ այ վատէ իլէ

Ֆրանք 22 95 » » » »

ԱԳՃԷԼԷՐԻՆ ԲԻԱԶԱՍԸ 21 ԴԵԿՏԵՄԲԵՐ

Ինկիլիզ լիրասը	110 35
Ֆրանսըզ ալթունու	87-27
Բոլ	89-35
Գըրամից ալթունու	51-25
Գէնազ մէճիտիէ ֆարգը	102 00
Մէթալիք ֆարգը	104-15
Գագըր	121 30
Գէշիկ	104 05

Գառպօն գայմէսի 6 75 գարիք

ԻԼԱՆԸ ՄԱԽՍՈՒՍ

Կէրէք պուրատա, վէ կէրէք Թաշրալարատա օլուպտա, ղազէթամըզ պէտէլինի էտա իտէճէք օլան ղաթլարը, արթըգ պու կիւնլէրատէ, պիլթէէխիր վէ ըէնճիտէ էտալէ հիմմէթլէրինի ըէճատ իտէրիզ, զիրա Մնունդվէ եբլագաչը եագը օլմասը ճիհէթլէ զիեատէ փարատա իհթիեաճըմըզ օլաճաղը չէօյլէ տուրսուն, եբլագաչընա գատար ղազէթամըզճա պաղը թէպէատիւլաթ վուգու պուլատաղընատա, ալէլխուսուս Թաշրա հիսապլարըմըզդն միւմքին մէրթէպէ թէմիզլէնմէսինէ պիւյիւք արզումուզ վար տը։

ԻԼԱՆ

Տիվանը ահքեամը ատիլեյէ մէրպուտ մէհաքիմատէ տավա վէքատլէթի իտէճէք օլանլարատան, չիմտիյէ գատար, գոմիսիօնու մախսուսատա իմ. Թիհանլարը իճրա գէլընան զէվաթա իթասը մուգարրէր օլան մուվագգաթ բուխսաթ իլմու խատէրլէրի հաղը օլմաղլէ, միւմայիլեյհիմանընն, հէմման գոմիսիօն քեաթիպինէ միւրաճատաթ իյլէմէլէրի իլան օլունուր։

1289 զիլգատէ 10

Ա. Անդամս վարժապետական ժողովոյ

Մեծապատիւ էֆէնտիք

Ազգային վարժապետական ժողովոյ ԺԳ. նիստը պիտի գումարի յառաջիկայ կիւրակէ օր 23 դեկտեմբեր, 'ի Ը. Լուսաւորիչ եկեղեցին Ղալաթիոյ։

Ատեանը պիտի բացուի ժամ 6ին և գոցուի 10ին։

Ուստի կը հրաւիրեմք զՁեզ որ բարեհաճիք գալ և Ձեր պաշտօնը կատարել ազգասիրաբար։

18 Դեկ. 1873

Խորհրդարան Ղալաթիոյ

Մնամք յարգանօք

'Ի դիմաց վարժ. ժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Տ. Մ. Էքսէրճեան Ս. Միքայէլեան

ԿԱՐԴ ԽՆԴՐՈՑ

1. Ընթերցումն ատենագրութեանց
2. Ընթերցումն և վաւերացումն ատենական կանոնագրի։
3. Նախակրթարանի մէջ գերականութիւն դաս տալու եղանակը։

ԹԱԴՎԻՄԻ ՃԷՏԻՏ ԵԱՆԻ

ՀԱՆՐԱԿԱՆ ՕՐԱՏՈՅՑ

1874 Յունվարը՝ իպթիտասընատան իթիպարէն Թիւրքճէ էրմէնիճէ Ֆրանսըզճա վէ Ռումճա եազըլար իլէ արէպի, Ռումի, Ալաֆրանկա վէ ասըլ էրմէնի տլարընը հավի օլարագ, պու տէֆա Զարդարեան ֆապրիգասընատա թապ իլէ տիվարէն ասըլմաղա մախսուս միւքէմմէլ սուրէթատէ թանզիմ օլունմուշ օլան մէղքիւր օրացոյց կէրէք մաղազա, վէ կէրէք հէր իտարէխանէ աէվտիրի ըէսմիյէյէ էլզէմմուֆիա օլատուղունատան, ումումթարաֆընատան գապուլեյյէթի լաեէդա պուլատաղը մէմուլի քավիտէն տիր։ Իշ պու Թադվիմ Պապ–Ալի ճատատէսինատէ Մաթպուաթը Օսմանիեէ տիւքքեանընատա ֆիրուխա վէ թէվզի օլունուպ։ Վէ հէր քիթապընը տիւքքեանլէրինատէ վէ ղազէթապարագալէրինատէ եարըմշար մէճիտիյէյէ սատթըլմագտա տըր։ Մէղքիւր թագվիմին նըսֆը գըթասը, եանի եալընըզ թիւրքճէ հուրուֆլա Ռումի վէ Աբէպի, վէ եախատ էրմէնիճէ, Ֆրանսըզճա վէ Ռումճա եազըլարա, էրմէնի վէ ալաֆրանկա տլարը հավի պուլունարագ, եալընըզ պիրէր չէյրէք մէճիտիյէյէ սատթըլմագտա տըրլար։

(Ն է Վ Ի Ց է)

ՍԷՐՊԷՍԹԻՑԻ ՄԱԹՊՈՒԱԹ

Ֆրանսատա վէ քեզալիք Թիւրքիատա մաթպուաթ իւզէրինէ եէնի պիր նիզամ վազ իթմէք թասավվուր օլունմագտա օլտուղու սըրատա, Ավսթրիատա մաթպուաթա նասըլ բիտյէթ իտիլտիկինի պիլմէք ֆանատէսիզ տէյիլ տիր։

Պիր գաչ կիւն էվվէլ, ճիւլիւսի իմ. բէրաթօրինին 25 ինճի ըէսմի սէնէվիսի օլտըղը մինատսիպէթլէ, ղազէթաճըլարը Ֆինէօրէ նամընատա օլան ճէմիեէթի պէրտի թէպրիզ հուզուրի իմբէրաթօրիւէ չըգտըգլարընատա նայիլի իլթիֆատ օլմուշլար տըր։

Միւշարիլեյհին իրատա իլէտիլի քէլամլար քէնտիսինին սէրպէսիյէթի էֆքարընա չէրէֆ կէթիրտիքլէրինատէն, տէրճի մինատսիպ կէօրիւլտիւ։

Իմբէրաթօրը միւշարիլեյհ նութգունատա «սէրպէսիյէթի մաթպուաթը էհէմմիյէթինի պիլ թէմամիհի թագրիր իտէրիմ։ Մաթպուաթ, ինթիշարը մէտէնիյէթէ խըտմէթ իթտիկի կիպի, ամմէեէ այիտ օլան խուսուսաթը միւտեպպիրանէ վէ ագիլանէ մուհաքէմէ իթմէյի էօյրէտիր։ Պինաէն ալեյհ, էֆքարընը սէրպէսթիի պէեանընը մէն իտէն հէր տիւրլիւ մէվանինին տէֆ ու ինհասընա մուվաֆագատ իթտիմ։

«Ղազէթաճըլարը, վազիֆէլէրինի տերխատը իտէրէք, տայիմա գատարու մէնզիլէթլէրինի վիգալե իտէճէքլէրինի, վէ չախսիաթա վէ հէրքէսին ահվալը մախսուսէսինէ ինթիգալ իթմէքսիզին, սէրպէսթիյէթ վէ այնի տէրէճէ հուպպու վէթան իլէ մէնաֆիի տէվլէթին մուհաֆազասընա չալըշճագլարընը մէմուլ իտէրիմ։»

(Լէվնթ թայմս)

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Տիւնքի բէնճէնպիհ կիւնիւ, պաղը մուհիմմատատէլերին արզ ու իսթիզանը զըմնընտա, ատարազամ հազրէթլէրի, մապէյնի Հիւմայունա ազիմէթլէ խալիլի վագթի հուզուրի հազրէթի բաշչահիատ պուլունմուշ տուր։

—Տիւն կիճէ, սատրազամ հազրէթլէրի իլէ վիւքէլալի ֆիխամ հազարաթը, Բիզա փաշա հազրէթլէրինին գանագլարընատա թէճէէմմիւ իլէ մէշվէրէթ իթմիշլեր տիր։

—Ուլահ Պուղատան բըրէնսի պիրատէրի բըրէնս Ֆրէատերիք Հոհենցոլէրն հազրէթլէրի, մատէթինատ պուլունանլար իլէ պիրլիքատ, էվվէլքի չարշէնպիհ կիւնիւ, Ավսթրիա վալբօրունա բագիպ օլարագ, Վարնա վէ Ռուսճուգ թարիգի իլէ, Պուքրէշէ միւթէվէճճիհէն Տէրիսատէթէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

—Ռուսիա սէֆիրի ժէնէրալ Ինաթիէֆ ճէնտպէրի, տիւնքի կիւն Բէթերսպուրկա միւթէվէճճիհէն Տէրիսատէթէն հարէքէթ իյլէմիշ տիր։

—Թըրամվայ չիրքէթինատ պիր թահգըգ գոմիսիօնու թէշէքքիւլ իթմիշ իտի։ Պու քէրրէ գոմիսիօնը մէղքիւր տպասըյլա չիրքէթի մէղքիւր տիրէքթօրու Մ. Լէվալ պէյինինատ պաղը մէրթէպէ միւպահեէնէթ հասըլ օլմաղլա, միւմաիլէյհ խըտմէթինատէն իսթիֆա իյլէմիշ վէ Ֆրանսա սէֆարէթխանէսի. նին միւհէնտիսի կէչէնատ վէֆաթ իթմէքլէ, հալէտա սէֆարէթին միւհէնտիսլիք խըտմէթի աչըգատա պուլունատուղունատան, խըտմէթի մէղքիւրեեէ թայեին գըլընմըշ տըր։

Եանեա վիլայէթի ճէյիլէսի ճանիպինատէն մագամը վաչէայի սատարէթուզմանա վիրուտ իտէն թէլէկրաֆնամէյի ըէսմի

Ռուէսսաի էյգըբէտի Եունանիատէն նիգալա, Գօթրէ Տօմքէ թարաֆլարընատա Բալօ Գասրէ գարիեէսի ճիվարընատա միւխթէֆի օլտուղունատն թահգիգ օլունմասը իւզէրինէ, հուատաաը զապթիեէ միւլազիմլերի Զինէլ վէ Մանճօք աղալար ըիֆագաթը իլէ 25 նէֆէր ասքէրի Շահանէ կէօնտէրիլերէք, կէչէն սալը կիճէսի սաաթ պէշ սուլարընատա, չագիի մէրգումուն մէյթէն էլէ կէչիրիլմիկի, ֆէրիգ Մէհմէտ Ալի փաշա թարաֆընատան, պա թէլէզրաֆ պէեան օլունմաղա, վէ պու տա մուվաֆֆագէյյէթը ճէլիլեյի սատարէթբէնահիլերինատէն օլմաղլա, արզը չիւքրանիեէթ օլունուր։

ԻԼԱՆԸ ՐԷՍՄԻ

Տիվանը ահքեամը ատիլեէնէ տիա օլուպ, ատղրուատան յատղրու մագամը ճէլիլի վէքատլէթբէնահիյէ թագտիմ օլունարագ, տիվանը ահքեամը ատիլեեէ հէվալէ պուլրուլան միւսթէֆիեաթը իչինատ, թաշրալարատան կէօնտէրիլէն արզուհալլարը հէմման թէֆրիգ ու իսթիանա օլունուպ մուատէլէլերի եիւրիւտիւլմէքատ, վէ ֆագաթ պուրատան վիրիլմիշ օլանլար հէվալէ ճէմիեէթի նիզամնամէսինին իքինճի պէնտինատ մուհարրէր մուամէլէեէ թէվֆիգ իտիլմէք իւզրէ, ատհապընընն վիրուտինէ տէկին թէվգբի իտիլմէքատ օլատուղու, վէ հէվալէսի թարիխինատէն իթիզարէն պիր գաչ այլար ատխի միւրուր էյլէտիկի հալատ, ատհապը կէլիպ արզուհալլարընը արամամագտա օլատուղունատան, վէ մէղքիւր նիզամնամէսինին օթուզ պիրինճի պէնտինատ իսէ վիրիլէն միւսթէֆիեաթը ատհապը օթուզ պիր կիւն զարֆընտա թէհարրի իթմէզ իսէ, օ մագուլէ արզուհալլարընը պաթալ իտիլմէսի մուհարրէր օլարագ, պէր մուճիպի նիզամ, իճրատի մուամէլաթատ. վամ օլունմագտա պուլունատուղունատան, պատէմա օյ եօլատա թագտիմ օլունան արզուհալլարընը տիվանը ահքեամա հէվալէլէրի թարիխինատէն օթուզ պիր կիւն կէչմէսէն, ատհապընընն տիվանը ահքեամ էվրագ օտասընատա միւրաճաաթ իյլէմէլէրի լազըմ կէլէճէյի իլան օլունուր։

11 զիլգատէ 1289

19 քեանունի էվվէլ 1289

ՏԷՐԻՍԱԱՏԷԹ ԹԸՐԱՄՎԱՅ ՇԻՐՔԷԹԻ

30 պին գանթար սամանընն իթասընա թալիպ օլան ղէվաթ, էօնիւմիւզէքի բազար իրթէսի կիւնիւ (5 յունվար ալաֆրանկա) էօյլէէ, չիրքէթին Մէհմէտ–Ալի փաշա խանընատա 18 նումէրօլու իտարէխանէսինէ կէլիպ միւզալիաէատ հազը պուլունմալարը։

ԹՐՈՒՆԷԼ

Մանզումէն 2403 իւնիսի նիւսխէսինտէն պագրյայէ

Պիզ եօլաբ ճիհէթիլե իհմալ վէ թէքեասիւլիմիզի կէօսթէրմէք իչին, վէ եախօտ իապաթ իյլէմէք իչին, նաֆիլէ եէրաէեօրուլուպ զահմէթ չէքէրէք էրզրումա, Վաննաեա, վէ իզմիրէ գաաբր կիթիք, զիրա, նէֆսի բայիթախթըմզըն սօգաղլարը տախի, է՛ն պիւյիւք էսէֆ օլունաճագ չէյ, պիւթիւն սէօյլէսիքլէրիմիզի թասարիգ իթմէքտէ տիր։

Պէշ օն սէնէտէն պէրու, էօյլէ ըսթ կէլա եարբլմբշ օլան պիր գաչ սօգաղլարը միւսթէնա թութաուղումուզ թագտիրտէ, իսթանպօլուն հիչ պիր թարաֆը նիզամնաա վէ լաեզնաա վէ պէօյլէ պիր բայիթախթը ազիմ չէսպան սուրէթտէ սօգագ վէ գալարը եօգ տուր տէնիլսէ ճայիզ տիր։

Էօյլէ վիւքելա կէչմէքտէ օլան վէ եախօտ բէք չօղ գալապալըգ կէչմէքտէ պուլունան պաղը ճատէլերին պազէն, ալթը ույատն երինէ պօզուլմաղ իւզրէ ֆամիր իթտիրիւտիկինէ ալտանմաղ իսթէմէզ, չիւնքի ալէսսէվիյէ սօգաղլար, երկիրմի օթուզ սէնէտէ պիր տէֆա գալարը եիւզիւ կէօրմէքտէ տէյիլ տիրլեր։

Սօղաղլարը միւնթազամ օլան մէմլէքէթտէ վէ մահէլլէտէ թէմիզլիք տախի իճրա իտիլիր, չիւնքի հէմ բիսլիք տահա զիեատէ կէօզէ վուրուր, վէ հէմտէ թէմիզլիք գօլայ օլուր, հալ պուքի բայիթախթըմզըն հէման հէր սօգաղը պիրեր չէօբլիւք հալվէ հէյեթի քէսպ իթտիքտէն պաշգա, հէլէ իսկէլէլերիմիզին խարապկյէթի վէ բիսլիկի, ճիհանքն հիչ պիր թարաֆնա, վէ էվրոպա վէ Ամերիգանքն էն քիչիւք պիր քէօյիւնտէ պիլէ կէօրիլմիւշ չէյ օլմաբզընտան, ումումա սուրէթտէ բիսլիք վէթէաֆֆիւն հիւքմ իթմէքտէ տիր։

Պիր էսէֆ օլունաճագ հալտէ շուտուր քի, հիչ տէյիլ իսկ էվվէլկի եանի Տայիրէլերէ թագսիմ ուսուլի պուլունմազտան, հէր էվին վէ հէր մահէլլէնին չէօրճիւսիւ պուլունաուղունտան, վէ սօգաղա սիւբրիւնթիւ ամմաղ գօմշուլուգ արասընտա ատեզ օլտուղունտան, հէրքէս քէնտի չէօբիւնիւ բարա վիրէրէք տէօքաիւրմէքտէ, վէ պու ճիհէթլէ հէմ տահա զիեատէ թէմիզլիք կէօրիւլմէքտէ, հէմ խալգը քէսէսինտէն տահա ազ փարա չէգմազտա, վէ հէմ տէ պիր գաչ պին ֆուգարա կէչինմէքտէ իսի. հալ պու քի չիմտի, հէրքէս սիւբրիւնթիւսիւնիւ գալարը սօգաղա տէօքմէքտէ օլտուղունտան, վէ տայիրէ չէօրճիւլերի տէ անճագ սատթ պէյնէ ալթը ույա գատար իշլերինի պիթիրէպիլտիքտէն, հալիլէ բիսլիքլէր սօգաղլարը էն իշլէք վազթնտա, վէ սապահը էն կիւզել հավասընտա, սատթարճա էհալիյէ պիր կիւզել իքրամ սալեալմազտա տարլար։ Հաֆթալարճա վէ այլարճա հիչ սիւբրիւճիւ ուղրամատան սօգաղլարը լազարաբսընը հիչ իթմէյէլիմ։

Թօհաֆը ույունտա տարը քի, պու սօգաղլարը նիզամ ինթիզամը վէ թէմիզլիկի իչին, հիւքիւմէթտէ եիւզերճէ վէ պէլքի տէ պինլերճէ մէմուրինէ վէ տէլէյէ փարալար վիրմէքտէ տիր։

Հէլէ բիսլիք իւզերինէ եազանաճագ բէք չօղ չէյլեր վար իսկ տէ, տարլ տիկէր օտալարը վէ եէրլերի տախը հալինտէ պուլունտուղունտա, մէզքիւր խանէ թէմիզ վէ միւնթազամ սալեալմազըզ կիպի, պիր մէմլէքէթտէ տախի եալընզ պիր թագգմ կիւզել վէ միւքէմմէլ էվլեր վէ գօնագլար պուլունմասը յլա, միւքէմմէլ վէ միւնթազամ չէհիր սալեալմազ, վէ քէզալիք պիր մէմալիքտէ եալընզ քէօյլեր, գասապալար վէ չէհիրլեր պուլունմասը քեաֆի սալեալմալը, իլլա սէքէնէսինին սերվէթ վէ ըահաթընը մուճիպ օլուճու եօլլար, վէ հէր նէվի մամուրիյէթլեր տախի պուլունմալըտը։

Մապատի եարբն

ԹԱՀՎԻԼԱԹ ՊՕՐՍԱՍԸՆԸՆ ՆԻԶԱՄՆԱՄԷՍԻ

Խալի վագթտան պէրու հէսքէսին քէմալի խահիշլէ մունթազը օլտուղու պիր պօրսա նիզամնամէսի, իշթէ պու տէֆա թանզիմ օլունարագ, ղազէթալարտա տախի նէշր օլունմուշ տուր։

Զաթէն չիմտիյէ գատար գալաթա պօրսասընը պէօյլէ պիր նիզամնամէ-տէն մահրումիյէթի բէք թէէսսիւֆ օլունաճագ պիր հալ իտի։

Զիւնքի չիմտիյէ գատար պօրսանը տէյքատար օլան նիզամընը նիչէ նամուս վէ իթիպարը նէ իտուկինի պիլմէյէն քիմէսանէլերը իոթիֆատէ իտէրէք, չօղ տէֆա չունա պունա պօրճլարը պուլունտուղու հալտէ, պօրսատան գաչէպ սէրպէսթճէ կէզէպիլմիշլեր վէ երինէ արասը չօղ սիւրմէյիպ պօրսայա կէլիպ իշէ պաշլամբշլար տը։ Վէ պու եիւզէն նիչէ զէնկինլեր պէօյիւք զիեանլարա ատուշար օլարագ, պու կիւնքիկիւն ֆագը պիր հալտէ գալմբշլար վէ պօրսանը ֆէնա հալլերի հալտա պու կիւնէ գատար տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Ինչալահ իշպու նիզամնամէ բիացմբզ հագգընտա պիր թարիխ պաշլանկըճը օլարագ, պունատան ոօնրա տահա նիչէ իսլահաթլար իճրասը իլէ էյրարա բիացալարը կիպի միւնթազամ պիր բիացտա մալիք օլուրուզ։

Հիւքիւմէթի Ոէնիյէնին պէօյլէ պիր էհէմմիյէթլի մատէյի աբգգաթատ ալարագ իսլահ իթմէյէ չալբշմասը ատզրուսու ումում էհալինին մէմնունիյէթինի վէ շիւքրանիյէթինի, պատի օլմուշ տուր։

ՕՍԹՐՈ ԹԻՒՐՔ ՊԱՆԳԱՍԸ

Պունատան չէնտ կիւն ագաէմ թիւրքիատա պանգալար սէրնամէսի իլէ եազարբզմբզ պիր պէնտիսիզատ, Օսթրօ թիւրք պանգասը հագգընտա պիլինմէսի էլզէմիյէթտէն օլան պիր թագգմ մալիւմաթլար վիրատիքտէն սոնրա, իշ պու պանգանքն չիմտիյէ գատար նէ մուամէլատա պուլունտուղու վէ եախօտ նէ՞ զարար վէ թիճարէթ իթմիշ օլտուղու հագգընտա երինէ մալիւմաթ վիրմէյի վատ իթմիշ իտիք. իշթէ պու կիւն մէզքիւր վատիմիզի իճրա իտէրիզ։

Ինթիմալ տարը օգուտանլարբմբզտան Գալաթա բիացտանտա օլմանբզ տալտ ֆանատ տխզու իթատանտ կիրմէյէնլէր պու պէնտիմիզի օգուտուգլարընտա, պիւս չամուրլարը սիւրիւրթտիւրիւլմէքտէ իսկտէ, պիր թարաֆա տթտըրըլմասը, իլլա Այնալը չէշմէ ճատտէսինէ սիւրիւլմէքտէտիր, չէօյլէ քի կիւեա մէզքիւր եօլտան ատամ կէշմէզ վէ, եախօտ օրատան կէշէնլէր, արգալարընա պիրեր չամուր սանտալը թաշըմագտա տարլար...։

---

(1) Պիլմէյիզ քի Ալթընճը տայիրէ մէմուրլարընը պէօյլէ չէյլերէ տիգգաթ իտէրէք, լազըմ կէլէն մահէլլէ խապէր վիրմէքլիք վազիֆէլերինտէն տէյիլ մի տիր։

Պու կիւնլերտէ Հաճիբուլօ Բասաժը Հօնիւնտէն, Այնալը չէշմէ եօգուչու պաշրնա գատար բէյտա օլան կէօլ կիպի օմնիպիւս չամուրլարը սիւրիւրթտիւրիւլմէքտէ իսկտէ, պիր թարաֆա տթտըրըլմասը, իլլա Այնալը չէշմէ ճատտէսինէ սիւրիւլմէքտէտիր, չէօյլէ քի կիւեա մէզքիւր եօլտան ատամ կէշմէզ վէ, եախօտ օրատան կէշէնլէր, արգալարընա պիրեր չամուր սանտալը թաշըմագտա տարլար...։

ԲԱՆԿԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ

Մանզումէնին 2403 իւնիսի նիւսխէսինտէն պագրյայէ

Պիզ եօլաբ ճիհէթիլե իհմալ վէ թէքեասիւլիմիզի կէօսթէրմէք իչին, վէ եախօտ իապաթ իյլէմէք իչին, նաֆիլէ եէրաէեօրուլուպ զահմէթ չէքէրէք էրզրումա, Վաննաեա, վէ իզմիրէ գաաբր կիթիք, զիրա, նէֆսի բայիթախթըմզըն սօգաղլարը տախի, է՛ն պիւյիւք էսէֆ օլունաճագ չէյ, պիւթիւն սէօյլէսիքլէրիմիզի թասարիգ իթմէքտէ տիր։

Պէշ օն սէնէտէն պէրու, էօյլէ ըսթ կէլա եարբլմբշ օլան պիր գաչ սօգաղլարը միւսթէնա թութաուղումուզ թագտիրտէ, իսթանպօլուն հիչ պիր թարաֆնա նիզամընա վէ լաեզնաա վէ պէօյլէ պիր բայիթախթը ազիմ չէսպան սուրէթտէ սօգագ վէ գալարը եօգ տուր տէնիլսէ ճայիզ տիր։

Էօյլէ վիւքելա կէչմէքտէ օլան վէ եախօտ բէք չօղ գալապալըգ կէչմէքտէ պուլունան պաղը ճատէլերին պազէն, ալթը ույատն երինէ պօզուլմաղ իւզրէ ֆամիր իթտիրիւտիկինէ ալտանմաղ իսթէմէզ, չիւնքի ալէսսէվիյէ սօգաղլար, երկիրմի օթուզ սէնէտէ պիր տէֆա գալարը եիւզիւ կէօրմէքտէ տէյիլ տիրլեր։

Սօղաղլարը միւնթազամ օլան մէմլէքէթտէ վէ մահէլլէտէ թէմիզլիք տախի իճրա իտիլիր, չիւնքի հէմ բիսլիք տահա զիեատէ կէօզէ վուրուր, վէ հէմտէ թէմիզլիք գօլայ օլուր, հալ պու քի բայիթախթըմզըն հէման հէր սօգաղը պիրեր չէօբլիւք հալվէ հէյեթի քէսպ իթտիքտէն պաշգա, հէլէ իսկէլէլերիմիզին խարապկյէթի վէ բիսլիկի, ճիհանքն հիչ պիր թարաֆնա, վէ էվրոպա վէ Ամերիգանքն էն քիչիւք պիր քէօյիւնտէ պիլէ կէօրիլմիւշ չէյ օլմաբզընտան, ումումա սուրէթտէ բիսլիք վէթէաֆֆիւն հիւքմ իթմէքտէ տիր։

Պիր էսէֆ օլունաճագ հալտէ շուտուր քի, հիչ տէյիլ իսկ էվվէլկի եանի Տայիրէլերէ թագսիմ ուսուլի պուլունմազտան, հէր էվին վէ հէր մահէլլէնին չէօբճիւսիւ պուլունաուղունտան, վէ սօգաղա սիւբրիւնթիւ ամմաղ գօմշուլուգ արասընտա ատեզ օլտուղունտան, հէրքէս քէնտի չէօբիւնիւ բարա վիրէրէք տէօքաիւրմէքտէ, վէ պու ճիհէթլէ հէմ տահա զիեատէ թէմիզլիք կէօրիւլմէքտէ, հէմ խալգը քէսէսինտէն տահա ազ փարա չէգմազտա, վէ հէմ տէ պիր գաչ պին ֆուգարա կէչինմէքտէ իսի. հալ պու քի չիմտի, հէրքէս սիւբրիւնթիւսիւնիւ գալարը սօգաղա տէօքմէքտէ օլտուղունտան, վէ տայիրէ չէօրճիւլերի տէ անճագ սատթ պէյնէ ալթը ույա գատար իշլերինի պիթիրէպիլտիքտէն, հալիլէ բիսլիքլէր սօգաղլարը էն իշլէք վազթնտա, վէ սապահը էն կիւզել հավասընտա, սատթարճա էհալիյէ պիր կիւզել իքրամ սալեալմազտա տարլար։ Հաֆթալարճա վէ այլարճա հիչ սիւբրիւճիւ ուղրամատան սօգաղլարը լազարաբսընը հիչ իթմէյէլիմ։

Թօհաֆը ույունտա տարը քի, պու սօգաղլարը նիզամ ինթիզամը վէ թէմիզլիկի իչին, հիւքիւմէթտէ եիւզերճէ վէ պէլքի տէ պինլերճէ մէմուրինէ վէ տէլէյէ փարալար վիրմէքտէ տիր։

Հէլէ բիսլիք իւզերինէ եազանաճագ բէք չօղ չէյլեր վար իսկ տէ, տարլ տիկէր օտալարը վէ եէրլերի տախը հալինտէ պուլունտուղունտա, մէզքիւր խանէ թէմիզ վէ միւնթազամ սալեալմազըզ կիպի, պիր մէմլէքէթտէ տախի եալընզ պիր թագգմ կիւզել վէ միւքէմմէլ էվլեր վէ գօնագլար պուլունմասը յլա, միւքէմմէլ վէ միւնթազամ չէհիր սալեալմազ, վէ քէզալիք պիր մէմալիքտէ եալընզ քէօյլեր, գասապալար վէ չէհիրլեր պուլունմասը քեաֆի սալեալմալը, իլլա սէքէնէսինին սերվէթ վէ ըահաթընը մուճիպ օլուճու եօլլար, վէ հէր նէվի մամուրիյէթլեր տախի պուլունմալըտը։

Մապատի եարբն

ԹԱՀՎԻԼԱԹ ՊՕՐՍԱՍԸՆԸՆ ՆԻԶԱՄՆԱՄԷՍԻ

Խալի վագթտան պէրու հէսքէսին քէմալի խահիշլէ մունթազը օլտուղու պիր պօրսա նիզամնամէսի, իշթէ պու տէֆա թանզիմ օլունարագ, ղազէթալարտա տախի նէշր օլունմուշ տուր։

Զաթէն չիմտիյէ գատար գալաթա պօրսասընը պէօյլէ պիր նիզամնամէ-տէն մահրումիյէթի բէք թէէսսիւֆ օլունաճագ պիր հալ իտի։

Զիւնքի չիմտիյէ գատար պօրսանը տէյքատար օլան նիզամընը նիչէ նամուս վէ իթիպարը նէ իտուկինի պիլմէյէն քիմէսանէլերը իոթիֆատէ իտէրէք, չօղ տէֆա չունա պունա պօրճլարը պուլունտուղու հալտէ, պօրսատան գաչէպ սէրպէսթճէ կէզէպիլմիշլեր վէ երինէ արասը չօղ սիւրմէյիպ պօրսայա կէլիպ իշէ պաշլամբշլար տը։ Վէ պու եիւզէն նիչէ զէնկինլեր պէօյիւք զիեանլարա ատուշար օլարագ, պու կիւնքիկիւն ֆագը պիր հալտէ գալմբշլար վէ պօրսանը ֆէնա հալլերի հալտա պու կիւնէ գատար տէվամ իթմէքտէ պուլունմուշ տուր։

Ինչալահ իշպու նիզամնամէ բիացմբզ հագգընտա պիր թարիխ պաշլանկըճը օլարագ, պունատան ոօնրա տահա նիչէ իսլահաթլար իճրասը իլէ էյրարա բիացալարը կիպի միւնթազամ պիր բիացտա մալիք օլուրուզ։

Հիւքիւմէթի Ոէնիյէնին պէօյլէ պիր էհէմմիյէթլի մատէյի աբգգաթատ ալարագ իսլահ իթմէյէ չալբշմասը ատզրուսու ումում էհալինին մէմնունիյէթինի վէ շիւքրանիյէթինի, պատի օլմուշ տուր։

ՕՍԹՐՈ ԹԻՒՐՔ ՊԱՆԳԱՍԸ

Պունատան չէնտ կիւն ագաէմ թիւրքիատա պանգալար սէրնամէսի իլէ եազարբզմբզ պիր պէնտիսիզատ, Օսթրօ թիւրք պանգասը հագգընտա պիլինմէսի էլզէմիյէթտէն օլան պիր թագգմ մալիւմաթլար վիրատիքտէն սոնրա, իշ պու պանգանքն չիմտիյէ գատար նէ մուամէլատա պուլունտուղու վէ եախօտ նէ՞ զարար վէ թիճարէթ իթմիշ օլտուղու հագգընտա երինէ մալիւմաթ վիրմէյի վատ իթմիշ իտիք. իշթէ պու կիւն մէզքիւր վատիմիզի իճրա իտէրիզ։

Ինթիմալ տարը օգուտանլարբմբզտան Գալաթա բիացտանտա օլմանբզ տալտ ֆանատ տխզու իթատանտ կիրմէյէնլէր պու պէնտիմիզի օգուտուգլարընտա, պ

ռէն, նաչի կէչէն ապրիլին 1ինաէ հիսոէառանա 10 չիլինռէն իպարէթ 13 այլեդ պիր քեռը բաեը թագսիմ օլունմուշ առւր։

Կէչէնլերռէ Վիէննառ իշ պու պանգռ իչին Վէչլեր Պանգ [պանգասը իլե պիրլեչէհէք տէյու պիր թէվթուր չէդմբչ օլռուղունառն, պանգռնքն իառարէսի թարռֆքնառն ղազէթալարառ պիր պէեառնամէ նէչը օլունարդ, մէղքիւր թէվթուրուն պիէառս օլառուղու պիլտիրիլտիքդէն սոնրա, եադքնառ ումուսի պիր [մէճլիս թէճէմմիւ իտիպ, սոն տէֆռ օլորռգ էլէառ. լքնառռգ թէռպիրլեր թէֆթիշ իտիլերէք գառրառ վիրիլէճէք տէյու պէեառն իտիւմիշ իտի։

Շիմտիքի հալ պու պանգռ հագգքնառռ պռշդռ պիր մալիւմաթ ալռմամբչէղ տրը, եէնիառէն պիր չէյ տուլառուղումուզառ, երնէ պիլտիրմէյէ միւսառռաթ իռէրիզ։

ՏԷՐՈՍԱՏԷԹ ԹԱՀՎԻԼԱԹ ՊՕՐՍԱՍԸՆԸՆ ՆԻՋԱՄՆԱՄԷՍԻ ՏԻՐ

Մանզումէնին 2404 իւնֆիւ նիւսխէսինտէն պագբայէ

Օթուղ ալթքնճը մառտէ—Միւպառէլեի սէնէտառթ իլէ հիսառը գառթ օլունամառռն մուռմէլառթ իրթէսի լիքիռառիսնէ առվր օլունմագ լազըմ կէլիր։

Իշպու ըէբօր եառնի տէվր մուռմէլէսինին չէրտիթ բազառ իրթէսի սապահառն իթիպարէն սալը կիւնիւ էօյլէ վագթքնա գառառ թարռֆէյն պէյնինտէ պիթթէրապի գառրարլառռբբլբլբդ վագթը մէղքիւրտէ ըէբօր մուռմէլէսինի իճրա իթմէեէնլերի իչի առառթ զարֆքնառ իճրա իթմէկէ մէճպուր տուրլար։ Շու չարթ իլէ քի օ միւտառթ իչինտէ եառբլառն ըէբօր եառխառ ըէբօրը՝ ֆիեառթը լիքիռառիսնքն պիռառեթինտէն սալը կիւնիւ էօյլէ վագթինէ գառառ քութքնքն քիչառքնառն էվվել ճարի օլառն ֆիեառթառն եիւքսէք օլմաեռ։

Գունառն գառթի նազար օտիւրլիւ մուռմէլէտէ պուլունանլար նիզառմ մուղայիր հարէքէթառէ պուլունմուշ օլռճաղլարքնառն, քէնարլերինէն էսհառմի ումուսիեէնին պէհէր լիրռ մբգառրի իթիպարիսի իչին իքի բարէ ճէղառի նագտի տիպ օլունուր։

Իշպու ճէղառի հառբլառթը խայրառթ վէ միւպէրրառթա սարֆ օլունմագ իւզրէ գօմիթէ սոնտբղնա թէսլիմ օլունառճագ տբը։

Օթուղ եէտինճի մառտէ—Պալեառէ երկիրմի ալթքնճը վէ երկիրմի սէքիզինճի վէ օթուզունճու մառտէլերին առքեառմքնճա լիքիռառիսնքն հէվալէսի մէճպուրի տիր։

Օթուղ սէքիզինճի մառտէ—Տէրառէսթ օլռն լիքիռառիսոն իչին, չարշէնպիհ կիւնիւ էօյլէտէն իքի առառթ էվվելինառէն իթիպարէն տրթբգ հիչ պիր հէվալէ իճրա վէ գառպուլ օլունմազ։ Պինառէնալէյհ թէքլիֆառթքն մառթլուպառթա վէ մառթլուպառթքն թէքլիֆառթա նիսպէթլէ գայառէն զուհուր իառէն ֆառզլասը հէվալէ, էն սոնրա քիմին եէտինտէ գալմբչ իսէ օնա այիառ օլուր։

Օթուղ առգուզունճու մառտէ—Մուգայէառ օլռն թառվիլառթքն թէսլիմ վէ գառպուլինէ չարշէնպիհ կիւնլերի թառխիս գելընմբչ տբը։ Հէրքէս գայառ իթառիրտիկի մբգառրը թէսլիմ վէ եառխառ տիզառ մէճպուր տուր։ Թառվիլառթքն մուայեէնէսի իլէ պէառեէլինին իֆառսը, առխշամ ալառֆրառնկառառթ պէչառ ըէսիառէի խիթառմ օլմառգ իւզրէ, էն նիհառեէթ էօյլեեէ գառառր իպրազը լազըմ կէլիր։

Գբրգքնճը մառտէ — Թառվիլառթ թէսլիմինէ վէ եառխառ առզինէ մէճպուր պուլունուպառ, չարշէնպիհ կիւնիւ էօյլեեէ գառառր իճռպառթքնը իճրա իտէմէեէնլեր իչիւն պիր մէօհլէթ վիրիլուռ, իշ պու մէօհլէթ բէնճէն. պիհ կիւնիւ պօրսառնքն գառառնմառքնառն իչ սառթ էվվել խիթառմ պուլուր։

Իշ պու մէօհլէթ մուգառպիլինառէ թառֆէյնառէն պէհէր պին ինկիլիզ լիրալբգ էսհամբ Ումումիեէ թառվիլառթք իչիւն գօմիթէ սոնտբղնա օնառ առէ լիբալի Օսմանի տէբօզիթօ իառիլմէսի յազբմ կէլիր։

Իֆառի թէառհիւա իտէմէեէն չառխ, պու պապտէ մուխալիֆէթ իառէր իսէ, աթիւզիքր մառառէտէ պէեառն օլունառուղու վէճհլէ, հագգքնառ մուառմէլէի իճրաեեէ աէրհալ թէչէպպիւս օլունուր։

Գբրգ պիրինճի մառառէ—Իշպու մուխալէֆէթ թէառիւառթքն իճրառսքնը թառլէպ իառէն չառխ թառֆքնառն վուգու պուլուր իսէ, քէնտիսի մէառեուն հագգքնառ մուառմէլէի իճրառիեէ. եէ թէչէպպիւս իթմէք հագգքնը գայ իառէր, վէ օ վագբթառն թառբէնճէմպիհ կիւնիւ պօրսառնքն գառբառնմառքնառն իչ սառթ էվվելինէ գառառր պէր մուճիպի գայ։ վէ թէառհիւա օլառբղը մբգտառրառն առիղ վէ եառ թէսլիմ իթմէտիկի մբգառր առէրէճէսինառէ մէտեուն թառֆքնառն մուառմէլէի իճրայիեէեէ մաղհառ օլառպիլէճէքտիր։

Իշպու մուառմէլէ պալեառէ թառյինքն օլունառն մէօհլէթին ինգբղառքնա գառառր իճրա օլունմազ իսէ, թառֆէյնին հալ ու մէվգբի պիր սուրէթի միւթեգառիլէ քէսպ իթմիշ օլուր։

Գբրգ իքինճի մառառէ—Մառառէյի առպբղառառ մուհառրբէր օլռն մէօհլէթին իթթառմքնառ թառֆէյնառէն պիրի թէառհիւառթքնը իճրառեէ գառառբ օլմառբղը հալառէ, հագգքնառ մուառմէլէյի իճրառիեէեէ թէչէպպիւս օլունուր, եառնի թէսլիմ վէ եառ ախզ իտէմէտիի մբգառր հէր նէ իսէ, քէնառի հիսառքնա օլառրառգ միւառառի վառբթառբբյլա պօրսառառ պիլ միւզառեէառ (մէղառառ վիրէրէք) ֆիրուխթ վէ եառխառ միւպայեառ օլունուր։

Գբրգ իւչիւնճիւ մառառէ—Զիհառ. չէնպիհ կիւնիւնէ գառառր թառվիլառթ թառլէպ վէ եառխառ թէքբլիֆի հագգքնառ առֆթէրէ հիչ պիր չէյ գայառ իթառիրմէմիշ պուլունառ առքնքն եէվմի մէղքիւրտէ գուեուառթքը մէվճուառէ պառէթ թէառգիգ զուհուր իառէն պագիեէնին կէրէք քեառմիլէն վէ կէրէք պիր մբգառբբնը իճառքնառ կէօրեառխառ վէ եառխառ թէսլիմ իյլեմեեէ սէլառհիեէթի օլառճագ տբը։

(ՏԷՎԱՄԻ)

Մեղու Հայառառանի ղազէթառքնքն առն նիւսխէլերինառէ ռթիառէքի պառհ վէ հավառիսլէր օգունմուշ առւր։

ՀԻՆ—ՆԱԽԻՋԵՒԱՆ

(Թղթակցութիւն «ՄԵՂՈՒ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ» Լրատէ)

—

Բաւական ժամանակ է, յարգոյ խմբագիր, որ դադարած եմ նամակագրութիւններից, բայց այդ կախուած էր քանի մի դէպքերից, որք ակամայ ստիպեցին ինձ դադարեցնել մի փոքր ժամանակ նամակագրութիւններս։ Սակայն այժմ բոլորովին ազատ տեսնելով ինձ այդպիսի դէպքերից, վստահանում եմ գրիչս, որ բաւական ժամանակ անգործ ընկած էր։ Ձեռքս առնուլ և քանի մի խօսք գրել Ձեզ։

Մեզ՝ Նախիջևանցիներիս օտար տեղեր «խաչագող» պատուաւոր մականունն են տալիս։ այդ «խաչագող» բառը կրում են իրանց վերայ այն մարդիկը, որ առ հասարակ պարապում են մուրացկանութեամբ շրջելով Ռուսաստանի այլ և այլ քաղաքները։ Այդ մարդիկը առ հասարակ գընում են ոչ թէ Նախիջևանից, այլ Նախիջևանի մերձակայ տեղերից, ինչպիսի են Սարմասը, Թմբուլ գիւղը և այլն։ Այս վերջինի վերաբերութեամբ կարելի է ասել, որ համարեա՝ ամբողջ գիւղի իւրաքանչիւր տան անդամներից մինը պարապում է Ռուսաստանում այդ գործով։ Դրքա հեռանում են իրենց հայրենիքից նոր ամուսնացած ժամանակներն իրանց մատաղ հասակում դէպի Ռուսաստան, յանձնելով իրանց կինը և որդիքը նախախնամութեան միակ պահպանութեանը, և այդ իրանց բացակայութեան ժամանակը ոչնչով չեն ապահովում իրանց գերդաստանի ապագայն մինչև ի կրկին վերադարձը, ոչ փոխադարձ նամակագրութիւն է լինում երկու կողմից և ոչ դրամական օժանդակութիւն մարդու կողմից դէպի իւր ընտանիքը, և եթէ պատահում է՝ այն ևս կարելի է ասել շատ սակաւ, տարէնը կամ երկու տարէնը մի անգամ 15, 20, 30 և առաւելն 50 մանէթով։ Եւ իսկ այս է պատճառը, որ այր և կին անջատուելով միմեանցից իւրեանց մատաղ հասակում ոչ պակաս քան 5, 8, 10 և շատերը մինչև անգամ 20, 30 տարի ժամանակով՝ հանդիպում են միմեանց բոլորովին ուժթափ դրութեամբ և անընդունակ ժառանգ յարուցանելու։ Շատ անգամ պատահում է ևս որ կինը իւր մարդուց նամակ չը ստանալու համար երկմտելով, զի մի դուցէ թէ վախճանած լինի իւր այրն ու միևնոյն ժամանակ դժուարանալով հայթայթել իւր օրական հացը՝ ակամայ ենթարկում է իւր անձը երկրորդ ամուսնութեան, բայց պատահում է, որ կինը ամուսնացած լինելով արդէն մի ուրիշի վերայ, յանկարծ վերադառնում է իւր նախկին ամուսինը և այստեղ արդէն շարունակվում է վէճը և կռիւը երկու ամուսինների մէջ ինչպէս և պատահած կայ այդպիսի մի օրինակ։

Այդ վերոյիշեալ թափառական մուրացկանները գործ են դնում ամեն աններելի միջոցներ իրենց նպատակին հասնելու համար, այսինքն որքան կարելի է որսալ դէպի իրանց միամիտ ժողովրդին և այդպիսով ձեռք ձգել մի նշանաւոր գումար։ Դրքա բոլորն էլ կրում են իրանց վերայ խաչեր և կամ սրրոց պատկերներ և հէնց իսկ այդ է պատճառը, որ ժողովուրդը դոցա «խաչագող» մականունն է տալիս։ Նոքա շատ խորամանկ և, ինչպէս ասում են, թոկից փախած մարդիկ են, ոմանք նոցանից՝ ուրիշներից խղճահարելու մտօք, փաթաթում են ոտները զանազան փալասներով և դիտմամբ կաղ ի կաղ են շրջում, ոմանք մատները կեռցնելով կապում են և ձևացնում են իբրև դօսացեալ և մտեռնողին էլ զգուշացնում են, զի մի գուցէ պատահմամբ դիպչէր և ցաւեցնէր նորան, և այսպիսի ուրիշ շատ աչքակապութիւններ են անում։ Նոցա այնտեղ շատ պատվում են, ինչպէս և լսում է իրանց բերանից, տեղ են տալիս իջևանելու և նոցա պատկերները համբուրելով ու փող ձգելով նոցա դանձանակը՝ յարգանօք ճանապարհ են ձգում։ Այսպիսով այս գործից և աշխատանքից փախչող մարդիկը պտտելով քանի մի տարի շարունակ Ռուսաստանի մէկ քաղաքից միւսը բերում են բաւական փող, մինչև անգամ հաղարներով բերող մարդ եղած է, բայց ինչպէս Նախիջևանցին ասում է թէ՝ «դրանում մայեայ չըկայ» և յիրաւի իսկոյն քանի մի ամսուայ մէջ վատնում է բոլորը և դընում կրկին թափառելու այլ և այլ քաղաքներ, ուր նա սկսում է վարել բոլորովին հակառակ կեանք, քան իւր հայրենիքում, այն տեղ օրական մի կտոր ցամաք հացով բաւականանում է նա, այն ինչ իւր հայրենիքը վերադարձած միջոցը գեղխարէն վատնում է։ Բայց պէտք է նըկատել, որ դոցա յարդանքը օր աւուր սկսում է նուազիլ, որովհետև արդէն քանի մի տեղ ճանաչուած են դոքա իբրև խարերայ և խորամանկ մարդիկ, ու շատ տեղեր ևս ծեծուելով արտաքսուած են։ Ես ճանաչումեմ դոցանից մէկին, որ մի էշի ոտն շորերի մէջ փաթաթած՝ տարել էր հետն և հռչակելով նորան իբրև Քրիստոսի նստած էշի ոտը, մեծ փողով յետ եկաւ։

Բայի սոցանից իւրաքանչիւր տարի Նախիջևանի շրջակայ գիւղերից մի մեծ բազմութիւն երիտասարդ մարդոց դիմում է նմանապէս զանազան քաղաքներ, ինչպէս զբրօրինակ՝ Տփխիս, Քութայիս, Գօրի, Փոթի և այլն տեղեր, ուր նա պարապում է մշակութեամբ և իւր ճակատի քրտինքով հաւաքած քանի մը կոպէկը ուղարկում է իւր տուն՝ կինն և որդիքը կառավարելու համար։ Սոցա թիւը անհամեմատ շատ է խաչագողներից և թէ և սոցա մէջ ևս պատահում են մինչև տաս տարով օտար քաղաքներում մնացողներ, սակայն այսպիսիների թիւը համեմատելով առաջինների հետ՝ շատ սակաւ է։

Թէ առաջիններն և թէ երկրորդներն իւրեանց շատ տարիներով բացակայութեամբ կորցնում են բոլորովին իրանց ընտանեկան յարաբերութիւններն և այսպիսով մի մեծ հարուած են տալիս զաւակածնութեան, որն օր աւուր զգալի է լինում։

Մ. Տէր Սարգսեանց։

* * *

Ալէքսանդրապոլու չրջակայ գիւղերէից մէջ սովորութիւն է դառել մէկ գիւղից միւս գիւղ աղջիկ փոխցնելը, մօտ օրերս հոկտեմբերի 29ին բերին այստեղի հոգևոր կառավարութիւնը մի տղայ 20 տարեկան, մի աղջիկ 14 տարեկան (արդէն նշանուած մի ուրիշի հետ) կառավարութեան անդամի՝ աղջկանը ուղղած հարցին։ Թէ «դու քու կամքո՞վ [փախար տղայի հետ», աղջիկը համարձակ պատասխանեց թէ՝ «տղան չէ փաղցրել ինձ, ես եմ փախցրել տղային»։

—Ալէքսանդրապոլի հոգևոր դպրոցի առաջնորդարանի հետևող է մանկավարժական կանոններին. այնպէս որ քանի մի օր ուսումնարան չը յաճախող աշակերտներին սպառնում է արձակել դպրոցից։ Իսկ մի ուրիշ օր ինքը հերաւորուած լինելով մինի առնը ճաշի՝ առնում է դպրոցի աշակերտներից մի քանիսին ճաշի վերայ երգելու, մինչդեռ նոցա ընկերները, ճաշից յետոյ դաս լինելով՝ պարապում են դպրոցում։

—Մշակում տպած լուրը թէ Պարսից Շահը Իսպահանի խանին (որ երբեմն Պարսից հիւպատոս էր Թիֆլիսում) մահու է դատապարտել, մեր սաստած ստոյգ տեղեկութիւններով «սքնալ» է։ Շահը Իսպահանի խանին մահու դատապարտած չէ, այլ միայն պաշտօնէից է զրկել։

—Նորերումս Կուկիու եկեղեցւոյ [բացուն եկեղեցին բացած սպասում էր քահանային։ Բանկարծ եկաւ ուրիշ քահանայ և սկսեց ժամասացութիւնը։ բերին այդ բոպէին ընծայ Աստուածածնայ մի պատկեր, քահանան այդ պատկերը կարգաւորեց, իսկ բանալիքը վերցրեց ասելով թէ «ձեր քահանաներին յետին կանգնեցրի, իսկ իս բանալիքը վերցնում իմ գրաւ և չիմ տալ։ մինչև իմ դրոշկի փուղը չիք տալ, որովհետև ինձ ինչ օգուտ, որ ձիզ տմար ժամ ասիմ։ . . .

ՄԱՀԻՊ ԴԱՐԵՔԱՆ

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ե. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

Գալաթատա Բէնճէ մահլէսի բազարճատ Ն՝ 41 Իբսի խանընառ